

Hellekleivåe

Referanse: Hertzberg M. 2019. Naturverdier for lokalitet Hellekleivåe, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2018. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <https://biofokus.no/narin/?nid=6316>)

Referansedata

Fylke: Buskerud
Kommune: Nore og Uvdal
H.o.h.: 420-960 moh
Areal: 690 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2018
Inventør: MAH
Vegetasjonssone: mellomboreal 70% (ca 480daa) nordboreal 30% (ca 210daa)
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Undersøkellesområdet er befart av BioFokus gjennom ordningen med frivillig vern i 2018, i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Buskerud og grunneier. Det avgrensede forvaltningsområdet ligger vest for midtre del av Kravikfjorden, ca. 11 km nord for Veggeli. Området utgjør en høyere liggende relativt bratt østvendt lise, samt en bekkekløft, ned mot kravikfjorden. Området har stor topografisk variasjon. Området har hovedsakelig fattig berggrunn, men med rikere belter innimellom, og i hovedsak noe tynt løsmassedecke. Området domineres av arealer med middels bonitet, men arealer med høy og lav bonitet, samt impediment inngår også. Vegetasjonen er forholdsvis variert med hovedsakelig middels variasjon innenfor fattige typer, men med innslag av rikere typer som lågurt, høgstaude og svak-lågurt i partier. Dominerende treslag er gran. Skogen er for det meste gammel (gran over 200 år vanlig) og flersjiktet, men med varierende mengde død ved, og hvor det stedvis er spor etter tidligere tiders plukk- og gjennomhogster. I de mer naturskogslignende partiene er det forholdsvis mye liggende og stående død ved i forskjellige dimensjoner og nedbrytningsstadier. Det er anlagt en mindre traktorvei og hogd et mindre areal innenfor verneforslaget. Ellers deles verneforslaget i to på grunn av hogstpåvirkning og vei. Av avgrensede naturtyper finnes det to gamle granskoger og én bekkekløft. Alle tre har fått verdi svært viktig (A-verdi). I tillegg er 12 rødlistearter (1 EN, 3 VU og 8 NT) påvist. Disse er funnet både tidligere og/eller ved befaring i 2018, slik som huldresty (EN), gul snyltekjuke (VU), trollpraktlav (VU), sjokoladekjuke (VU), rimnål (NT), skodelav (NT), sprikeskjegg (NT), kort trollskjegg (NT), gubbeskjegg (NT), rynkeskinn (NT), rosenkjuke (NT) og svartsoneskjoke (NT). Det er også potensiale for flere interessante arter, særlig arter knyttet til død ved eller gamle graner med grov barkstruktur i et miljø med stabil luftfuktighet. "Hellekleivåe" anses som et mindre godt arrondert område med stor grad av urørthet de siste tiårene. Området skårer middels på de målte gammelskogsparameterne, mens det skårer lavt på stedsbetingete parametre som rikhet og treslagsvariasjon, høyt på topografisk variasjon, middels på vegetasjonsvariasjon. Funn av 12 rødlistearter i ulike organismegrupper, hvorav 4 av artene er truet, samt høyt potensiale for flere interessante arter, gir høy skår for parameteren artsmangfold. Området skårer lavt på størrelse. De største kvalitetene ved området er knyttet til gammel dødvedrik fuktig granskog og det vurderes samlet som et verneverdig område med nasjonal verdi (***). "Hellekleivåe" vil i høy grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet (Framstad et al. 2017). Området dekker i første rekke opp viktige mangler knyttet til inndekning av viktige naturtyper.

Feltarbeid

Området er undersøkt av Maria K. Hertzberg (BioFokus) den 26. og 27. september 2018. Tilbudsarealet anses som godt nok undersøkt for å kunne presentere en nær optimal avgrensning av verneverdig areal innenfor de gitte arbeidsgrensene, og for å kunne foreta en rimelig sikker verddivurdering av området i henhold til gjeldene metodikk. Dette blant annet i støtte av høyoppløselige ortofoto. Det har ikke vært kapasitet og tid nok i felt til å få undersøkt alle deler av tilbudt areal, og enkelte kjerneområder/prioriterte naturtyper av lavere verdi (typisk C-verdi) er derfor muligens ikke fanget opp eller ikke prioritert kartlagt.

Tidspunkt og værrets betydning

Været var bra, men kaldt. Den andre dagen var det sludd og kan ha påvirket datainnhentingene noe. Årstiden var forsåvidt gunstig for alle aktuelle artsgrupper.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig skogvern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Buskerud og grunneiere. Tilbudsområdet som er vurdert omfattet et areal på 989 daa.

Tidligere undersøkelser

Det er tidligere blitt utført MiS-registreringer i området (Prevsita 2002), noe som resulterte i tre nøkkelbiotoper/naturtyper som ligger innenfor undersøkelsesområdet. I tillegg ble det i forbindelse med bekkekløftprosjektet i 2009 (Høitomt T. 2010) avgrenset en naturtypelokalitet til. Det er tidligere registrert flere rødlistearter innenfor undersøkelsesområdet, blant annet huldresty og praktlav.

Beliggenhet

Lokaliteten ligger vest for midtre del av Kravikfjorden, ca. 11 km nord for Veggeli.

Naturgrunnlag

Topografi

“Hellekleivvåe” består av en større lisode hvor selve Hellekleivvåe danner en relativt markert bekkekløft som går tvers gjennom området. Særlig sørsiden og den nedre delen av elva/bekkekløften er bratt. Rett opp fra Roevegen ved Nyset renner bekken gjennom et skarpt avsatt skar med steile bergvegger. Terrenget er stort sett bratt i hele undersøkelsesområdet, med unntak av den østlige utstikkeren hvor terrenget er noe slakere, men fortsatt med topografisk variasjon.

Geologi

Begrunnen domineres av sandstein og kvartsitt som gir grunnlag for fattige vegetasjonstyper. Innslagsvis er det belter med amfibolitt og metabasalt som gir grunnlag for noe rikere vegetasjonstyper, samt andre vulkanske bergarter. Løsmassedekket varierer noe i tykkelse, med for det meste arealer med et tynt dekket. Stedvis er det også noe berg i dagen. Mindre arealer med bedre jordsmonn finnes også.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Vegetasjonen domineres av fattig blåbærskoggranskog, men det er også høyt innslag av svak-lågurt-vegetasjon særlig på arealene med middels bonitet. Mindre innslag av rikere typer som lågurtvegetasjon med mye blåveis finnes også, da særlig i skrenter hvor det er høy bonitet og noe bedre jordsmonn. På de tørrere og skinnere kollene kommer tørrere typer fram, slik som bærlyngskog og lyngskog med furu i tresjiktet. I forsengkninger og bekkedaler finnes fuktig blåbærskog med mye torvmoser og kystjammemose i bunnsjiktet, samt både fattige og noe rike gransumpskog, og høgstaudevegetasjon. Mindre innslag av fattige myrer og myrkanntmark finnes også. Gran dominerer i tresjiktet, men blant annet furu, bjørk, osp, selje og gråor forekommer også. Mindre flekker med rødlistede naturtyper høgstaudegranskog (NT) og rik gransumpskog (EN) forekommer innenfor verneforslaget, men disse var for små til å avgrenses som egne enheter.

Skogstruktur og påvirkning

Skogen er for det meste seinvokst, gammel og flersjiktet, men i partier er den ensjiktet og tilsynelatende ensaldret med eldre skog. Innimellom er det mye død ved av bjørk noe som tyder på at skogen kan ha vært noe mer åpen tidligere, trolig for rundt 100-150 år siden. Det er også spor etter tidligere plukk- og gjennomhoster. I partier finnes naturskogsliknende skog med gamle trær og mye død ved i forskjellige størrelser og nedbrytningsstadier. Dog varierer dødvedmengden stort innenfor verneforslaget, hvor dødved nesten er totalt fraværende i noen områder (men ofte er det død ved av små dimensjoner), mens det andre steder er forholdsvis mye død ved. Det er innslag av en del gamle trær, trolig over 200 år gamle, og disse er for det meste av gran. De eldste granene er tydelig seintvoksende med svært grov barkstruktur og krokete nedoverhengende greiner, såkalte skjørtegraner. Arter som signaliserer kontinuitet i død ved og i tresjiktet er funnet flere steder innenfor verneforslaget.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Hellekleivvåe. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Nonsnuten Ø

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: A

Areal: 95,6daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Maria K. Hertzberg, BioFokus i forbindelse med Frivillig vern. Deler av lokaliteten er tidligere kartlagt som naturtype (Høitomt T. 2010 og Previtass 2002). Relevant informasjon fra tidligere kartlegginger er inkludert i teksten. Ny avgrensning og beskrivelse erstatter gammel lokalitet BN00038671.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for midtre del av Kravikfjorden, ca. 11 km nord for Veggli og omfatter et område med gammel granskog rett øst for Nonsnuten. Avgrensningen mot nord er noe usikker. Lokaliteten grenser for det meste mot gammel granskog, men innhogget i midtre del (nord for bekkekløften) skyldes en nyere hogstflate.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel granskog med utforming gammel høyereliggende granskog. Vegetasjonen er dominert av blåbær- og småbregneskog, men det er innslag av rikere sig med blant annet gulsildre. Langs bekken og under berggrøtter finnes også innslag av høgstaudevegetasjon med tyrihjelms og ormetelg. Tresjiktet er dominert av gran, og løvtrær (for det meste bjørk) finnes kun spredt. Kystjammemose ble registrert flere steder, samt flere andre arter som indikerer skog med stabilt relativt høy luftfuktighet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen har trolig vært mer åpen tidligere, da det er relativt mye sterkt nedbrutt læger av bjørk. Grana er for det meste senvokst, med grov barkstruktur og knudrete nedoverhengende greiner, men partier med noe yngre gran finnes innimellom. Skogen er påvirket av tidligere tiders plukk- og gjennomhogster, men fremstår i dag som godt sjiktet, gammel naturskog og med for det meste trær over 200 år. En del dødved finnes, og flere råte- og diameterklasser er representert. Tidlige nedbrytningsstadier dominerer, men artsutvalget indikerer en viss kontinuitet i dødved i landskapet.

Artsmangfold: Flere av de mest utbredte signal- og rødlisteartene knyttet til gran ble påvist innenfor avgrensningen. Tidligere er det registrert rynkeskinn (NT), svartsoneskjuge (NT), gubbeskjegg (NT), sprikeskjegg (NT), samt signalartene duftskinn, granrustkjuge og granstokkjuge. Artene ble gjenfunnet under kartleggingen i 2018, og det ble også nyregistrert gul snyltekjuge (VU), rosenkjuge (NT), kort trollskjegg (NT), pigbroddsopp og gammelgranlav. Det er potensiale for flere rødlistede vedsopper og laver i området, særlig lav knyttet til grov gran i stabilt fuktig skog.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhellig landskap: Lokaliteten ligger i et større barskogsområde med flere avgrensede naturtyperlokalteter i nærheten. Det er sannsynlighet for god spredning av arter knyttet til gammel granskog mellom lokalitetene da skogstrukturen også utenfor naturtypene egner seg noe for slike arter.

Verdivurdering: Det er snakk om en relativt stor lokalitet med gammel granskog. Skogen i lokaliteten fremstår som mindre påvirket sammenlignet med områdene rundt. Skogen er gammel og det finnes en del død ved i flere nedbrytningsstadier, i tillegg er det registrert en rekke rødlistearter og signalarter. I et landskapsperspektiv er denne lokaliteten, sett i sammenheng med de andre gammel granskogslokalitetene i området, viktig for mange arter knyttet til gammel granskog. Lokaliteten vurderes tilsammen som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Verdien knyttet til lokaliteten bevares best dersom den får stå urørt.

2 Hellekleivå vest

Naturtype: Skogsbekkekløft - Lavlands-granbekkekløft på Østlandet
BMVERDI: A

Areal: 87,4daa

Innledning: Lokaliteten er nyregistrert i 2018 av Maria K. Hertzberg, BioFokus i forbindelse med Frivillig vern. Deler av lokaliteten overlapper med tidligere kartlagt naturtype (Høitomt T. 2010 og Previtass 2002).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for midtre del av Kravikfjorden, ca. 11 km nord for Veggli og omfatter et område med gammel granskog rett øst for Nonsnuten. Trolig strekker lokaliteten seg også videre oppover mot tregrensa, men dette ble ikke undersøkt i denne omgang, avgrensningen går derfor muligens litt lenger oppover bekken. Hadde det ikke vært for hogst ville avgrensningen fortsatt videre nedover bekken til en tidligere avgrenset bekkeløftlokaltet (Høitomt T. 2010).

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen skogsbekkekløft med utforming lavlands-granbekkekløft på Østlandet. Naturtypen har 100 prosent overlapp med naturtypen gammel granskog med utforming gammel høyereliggende granskog. Lokaliteten har flere små og store fossesprutsoner. I nedre del renner Hellekleivå gjennom et skarpt avsatt skar med høye bergvegger. Generelt er den søndre siden av bekkeløften stedvis svært steil. I de øvre delene er bekkeløften relativt grunn. Vegetasjonen er dominert av blåbær og svak lågurt, men det er innslag av rikere sig med blant annet gulsildre. Langs bekken og under berggrøtter finnes også innslag av høgstaudevegetasjon med tyrihjelms, strutseving og ormetelg. Tresjiktet er dominert av gran, og løvtrær finnes kun spredt. På de skinnere partiene er det furu i tresjiktet, og et mindre område i nedre del av kløften er dominert av osp.

Bruk, tilstand og påvirkning: Kløften er øst-vest orientert noe som gir stor topografisk variasjon og dermed stor habitatvariasjon. Det er for det meste gammel granskog i kløfta og grana er for en stor del senvokst med grov barkstruktur og knudrete nedoverhengende greiner. Skogen fremstår som godt sjiktet, gammel naturskog og trær over 200 år er relativt normalt. Stedvis er skogen noe yngre. En del dødved finnes nede i kløften og opp langs sidene, og flere råte- og diameterklasser er representert. Det er nylig blitt sprengt og anlagt en ny skogsbilvei som går tvers over bekkeløften. I forlengelse av den er det også blitt utført en mindre hogst. Dette arealet er likevel inkludert i avgrensningen for å fange opp bekkeløften i sin helhet.

Artsmangfold: Flere arter knyttet til gammel granskog med stabilt høy luftfuktighet ble funnet og gjenfunnet i skogsbekkekløften. Blant annet lavararter knyttet til skog med høy og jevn luftfuktighet og med kontinuitet i tresjiktet som gubbeskjegg (NT), sprikeskjegg (NT) og hul-drestry (EN). Stedvis var det også svært mye hengestry på trærne. Flere arter knyttet til død ved og som tyder på kontinuitet i skogstrukturen er også registrert, slik som signalartene granstokkjuke, duftskinn, granrustkjuke, piggbroddsopp, samt rødlistearten svartsonekjuka (NT). Det er potensiale for flere interessante arter knyttet til stabilt fuktig skog, særlig av lav knyttet til graner med grov barkstruktur.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhellig landskap: Lokaliteten befinner seg i et større skogkledt område med flere bekkeløfter. Lenger østover, ned mot Kravikfjorden, finnes det flere bekkeløftlokalteter. Trolig er denne lokaliteten viktig for arter knyttet til stabil fuktig skog i området.

Verdivurdering: Det er snakk om en relativt stor bekkeløft med en lengde på ca. 830 m (ikke medregnet høydeforskjeller) og hvor deler av arealet innehar naturskogskvaliteter. Lokaliteten har fin bekkeløfttopografi, med både steile bergvegger og fall, og er (nesten) intakt og har gode fuktighetsforhold. Funn av tre NT-arter og én EN-art, som for det meste er knyttet til stabilt fuktig skog, tyder på potensiale for forekomster av også andre interessante arter som er avhengig av slike miljøer. Det er også et visst potensiale for arter knyttet til bergvegger. Tilsammen tilsier dette verdi svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bevares best gjennom fri utvikling da verdien er knyttet til blant annet gammel skog med en del død ved, samt kontinuitet i tresjiktet. Vannføringen i bekken må opprettholdes for å ivareta flere arter som er avhengig av et fuktig miljø.

3 Nyseter øst

Naturtype: Gammel granskog - Gammel høyereliggende granskog
BMVERDI: A

Areal: 96daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Maria K. Hertzberg, BioFokus i forbindelse med Frivillig vern. Lokaliteten er tidligere kartlagt som naturtype (Previtass 2002). Relevant informasjon fra tidligere kartlegginger er inkludert i teksten. Lokalitetene BN00038651 og BN00038649 slås sammen, hvor lokaliteten BN00038651 slettes. Ny avgrensning og beskrivelse erstatter gammel lokalitet BN00038649.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger vest for midtre del av Kravikfjorden, ca. 11 km nord for Veggli og omfatter et område med gammel granskog sørøst for Nyset. Lokaliteten grenser til yngre skog i nordøst, hogstflater i sør og ellers eldre-gammel granskog.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder naturtypen gammel granskog med utforming gammel høyereliggende granskog. Vegetasjonen er dominert av blåbær-, svak lågurt- og småbregneskog, men det er innslag av rikere typer som lågurtskog med trollbær, blåveis, markjordbær, myske, skogsalat, myskegras, og høgstaudeskog med tyrihjelms, strutseving, hvitbladistel og trollurt. Stedvis finnes også innslag av fattig og rik sumpskog. Tresjiktet er dominert av gran med innslag av furu på de tørrere kollene, og løvtrær finnes spredt. I et lite parti i nord er det en del eldre osp. Flere mindre bergvegger finnes også.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er for det meste gammel og lite påvirket av hogst i nyere tid, men innimellom finnes mye sterkt nedbrutt død ved av bjørk noe som tyder på at skogen i partier kan ha vært noe mer åpen tidligere, trolig for ca. 100-150 år siden. Generelt finnes det en del død ved i granskogen. Stedvis er det svært mye død ved av gran, men også spredte læger av selje, osp, og bjørk som tidligere nevnt. Trærne er stort sett gamle med aldre på ca. 100-180 år, men også eldre trær forekommer. Partier med noe yngre skog finnes også. Flere eksposisjonsretninger er representert samt variasjon i topografi, noe som gir seg utslag i ulike mikroklimatiske forhold med både fuktigere og tørrere forhold og dermed stor habitatvariasjon innenfor et relativt lite område.

Artsmangfold: Det er tidligere registrert og nylig registrert en del rødlistede vedboende sopp og lav, samt noen signalarter, knyttet til gammel granskog. Typiske gammel granskogsarter som rynkeskinn (NT), rosenkjuke (NT) og svartsonekjuka (NT) er funnet flere steder innenfor lokaliteten, samt én lokalitet med sjokoladekjuka (VU) som ble funnet i den mest dødved-rike delen av skogen. Signalarten gran-

rustkjuke ble også observert. Funn av rimnål (NT) på grov gran kan tyde på potensiale for flere interessante lavararter knyttet til skog med relativt høy luftfuktighet. Andre funn er gubbeskjegg (NT), kort trollskjegg (NT) ble funnet på bergvegger, samt signalarten lungenever. Tidligere er det også funnet trollpraktlav (VU) og skodelav (NT) innenfor avgrensningen, samt at det er noen gamle registreringer med huldrestry (EN) rett i utkanten utenfor undersøkelsesområdet.

Fremmede arter: Ingen registrerte.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten befinner seg i et større skoglandskap med nærhet til andre lokaliteter med gammel granskog.

Verdivurdering: Lokaliteten er middels stor, med større partier med høy bonitet og rikere vegetasjonstyper. Skogen veksler mellom å være i naturskogsfase og aldersfase, som også fører til variasjon i skogstruktur og mengde gammelskogselementer over hele området. Generelt er det stedvis mye gadd og læger. Variasjon i topografi og eksposisjonsretninger fører til variasjoner i mikroklima, med stedvis fuktigere forhold og funn av rødlistede arter som er avhengig av stabilt fuktig skog. Funn og tidligere registreringer av flere rødlistearter i kategoriene NT og VU gjør at lokaliteten skårer høyt på arts mangfold, og det er også potensiale for flere rødlistearter, særlig på sikt. På bakgrunn av dette vurderes lokaliteten som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: Lokaliteten bør få fri utvikling da kvalitetene knyttet til gammelskogen ikke er avhengig eller bør bli utsatt for skjøtsel.

Arts mangfold

Flere moderat-sterkt kontinuitetskrevede arter er påvist, fremst tilknyttet gran (både dødved- og kronekontinuitet). Det er potensial for funn av flere krevende arter knyttet til gran i et miljø med stabil luftfuktighet. Dette gjelder særlig lav som er knyttet til kontinuitet i kronesjiktet og/eller stabil og grov barkstruktur i et fuktig miljø. Det er også potensiale for interessante vedboende sopp knyttet til liggende og stående død ved av gran. Foreløpig er 12 rødlistearter påvist, hvorav 4 er truet (1 EN, 3 VU og 8 NT). De viktigste nevneverdige rødliste- og signalarter som er påvist (og noen tidligere registrerte) innenfor avgrenset verneverdig areal er huldrestry (EN), gul snyltekjuke (VU), trollpraktlav (VU), sjokoladekjuke (VU), rimnål (NT), skodelav (NT), spikeskjegg (NT), kort trollskjegg (NT), gubbeskjegg (NT), rynkeskinn (NT), rosenkjuke (NT) og svartso-nekjuke (NT).

Tabell: Artsfunn i Hellekleivåe. Kolonnen Totalt antall av art summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen Funnet i kjerneområde henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Karplanter	Polystichum lonchitis	taggbregne			
	Saxifraga aizoides	gulsildre			2
Lav	Alectoria sarmentosa	gubbeskjegg	NT		2
	Bryoria bicolor	kort trollskjegg	NT		1 3
	Cetrelia olivetorum	praktlav	VU		3
	Chaenothecopsis viridialba	rimnål	NT		3
	Lecanactis abietina	gammelgranlav			1
	Lobaria pulmonaria	lungenever			3
	Menegazzia terebrata	skodelav	NT	15062000	3 ₁₅₀₆₂₀₀₀
	Usnea longissima	huldrestry	EN		2
	Sopper	Antrodia citrinella	gul snyltekjuke	VU	
Asterodon ferruginosus		piggbroddsopp			2
Cystostereum murrayi		duftskinn			2
Fomitopsis rosea		rosenkjuke	NT		1 3
Junghuhnia collabens		sjokoladekjuke	VU		3
Phellinus chrysoloma		granstokkjuke			2
Phellinus ferrugineofuscus		granrustkjuke			2 3
Phellinus nigrolimitatus		svartsonekjuke	NT		1 2 3
Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT		1 3	

Avgrensning og arrondering

Verneforslaget "Hellekleivåe" er et relativt lite område (kun 690 daa mot 989 daa tilbudt areal regnes som verneverdig) og får derfor kun én stjerne (*) på størrelse. Hellekleivåe er separert i to ulike verneavgrensninger på grunn av inngrep i form av hogst og veier. Arealer som er utelatt er for det meste fjellbjørkeskog og høyereliggende granskog med gran og bjørk og med lite verneverdier. Noe ung granskog er inkludert i det østre verneforslaget. Avgrensningen inneholder mye viktig areal og kjente naturverdier er for det meste fanget opp. Men trolig finnes det også tilgrensende skogareal mot nord og øst, samt vest for det mindre delområdet, som med fordel kunne vært inkludert i forslaget og gjort arronderingen bedre. For å fange opp flere vegetasjonsgradienter, kunne lisen videre nedover mot Kravikfjorden med fordel inkluderes. Trolig er det her

også viktig verdier knyttet til gammel barskog. Kun øvre del av bekkekløften Hellekleivåe er inkludert. Arronderingsmessig burde undersøkelsesområdet inkludert elva også mellom de to separate verneforslagene, dvs der elva krysser Roevegen ved Nyset. Også nedre del av kløften, som er tidligere avgrenset som svært viktig naturtype - bekkekløft, burde vært en del av tilbudt areal. Hele kløften fra fjellet og ned til Kravikfjorden er trolig av stor verdi. I tillegg splittes området i to på grunn av inngrep i form av hogst og veier, noe som slår negativt ut på arronderingen. Arronderingen regnes derfor som dårlig da verneforslaget ikke fanger opp alle verdiene i området, verneforslaget deles i to, eller hvor naturtyper i sin helhet ikke inkluderes. Totalt skårer Hellekleivåe mindre godt på arrondering og oppnår én stjerne (*). Ved en eventuell utvidelse kan tilgrensende og trolig verdifulle areal inkluderes i vernearealene.

Andre inngrep

En tilsynelatende nyanlagt vei går tvers over bekkekløften innenfor undersøkelsesområdet. I forlengelse av denne er det også blitt utført en mindre hogst nylig. Mye av skogarealet som grenser til undersøkelsesområdet er hogd for noen år siden.

Vurdering og verdisetting

Over halvparten av verneforslaget består av gammel granskog og/eller skogsbekkekløft med svært høy verdi, basert på revidert faktaark fra 2014. Arealene innenfor kjerneområdene har store verdier knyttet til gammel granskog med relativt høy luftfuktighet og bekkekløfter. Arealene utenfor kjerneområdene har ikke like store verdier, men vil på sikt kunne utvikle verdifulle skogkvaliteter slik som de innenfor kjerneområdene. Skogarealet er for det meste flersjiktet og med skog i aldersfase eller naturskogsfase. Områdets største naturkvaliteter er knyttet til 1) død ved som er viktig blant annet for mange dødved-kontinuitetsavhengige vedboende sopp; 2) skogtyper med stabilt høy luftfuktighet og med kontinuitet i kronesjiktet og med grove graner med stabil og grov barkstruktur som er viktig for mange lavarter. Tilsammen er det registrert 12 ulike rødlistearter (8 NT, 3 VU og 1 EN), hvor noen opptrer hyppig, men hvor de fleste artene begrenser seg til kjerneområdene. Dødvedmengden er relativt stor i partier og det er potensiale for flere rødlistearter og signalarter knyttet til liggende død ved slik som sopp og insekter. Trolig er det også potensiale for mange interessante og rødlistede arter knyttet til skog med høy luftfuktighet og bergvegger i bekkekløften, slik som moser og lav. Området har store verdier knyttet til naturskogslignende og gammel fuktig granskog, men i en samlet verdivurdering trekker særlig følgende forhold ned: 1) Området er noe påvirket av nyere hogstingrep; 2) Til tider er det ensaldret og ensjiktet skog med svært lite død ved og brudd i dødved-kontinuiteten; 3) Arronderingen er relativt dårlig, særlig med tanke på at det trolig finnes gammelskog med høy naturverdi like utenfor tilbudet, hele bekkekløften ikke er med i tilbudt areal og at verneforslaget splittes i to adskilte områder. På bakgrunn av dette vurderes "Hellekleivåe" som nasjonalt verneverdig (***).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Hellekleivåe. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørlighet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bartrær	Gamle løvtrær	Gamle edelløvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk variasjon	Vegetasjonsvariasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Nonsnuten Ø	***	**	**	**	0	—	*	**	**	*	**	—	—	***
2 Hellekleivåe vest	**	**	**	**	0	—	*	**	**	*	***	—	—	**
3 Nyseter øst	***	***	**	**	0	—	*	**	**	**	***	—	—	***
Samlet vurdering	***	**	**	**	0	—	*	***	**	*	***	*	*	***

Mangeloppfyllelse

Av mangelnaturtyper gjelder : 1) gammel granskog (høy grad); 2) bekkekløft (høy grad). Av generelle mangler gjelder: 1) lavlandsskog (ingen grad); 2) høybonitetsskog (middels grad); 3) biologisk gammel granskog (middels grad). Området oppnår høy mangeloppfyllelse på mangelnaturtyper og middels mangeloppfyllelse på generelle mangler i skogvernet (Framstad et al. 2017). Samlet tilsier dette middels mangeloppfyllelse. Men pga relativt intakte og viktige miljøer og at området i relativt stor grad vil kunne bidra til oppfyllelse av viktige mangler i skogvernet, oppnår området istedet høy mangeloppfyllelse.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Hellekleivåe.

Mangelnaturtyper: Høy mangeloppfyllelse

Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Middels mangeloppfyllelse

Restaurering- og utviklingspotensial: Ikke aktuell

Storområdekvaliteter: Ikke aktuell

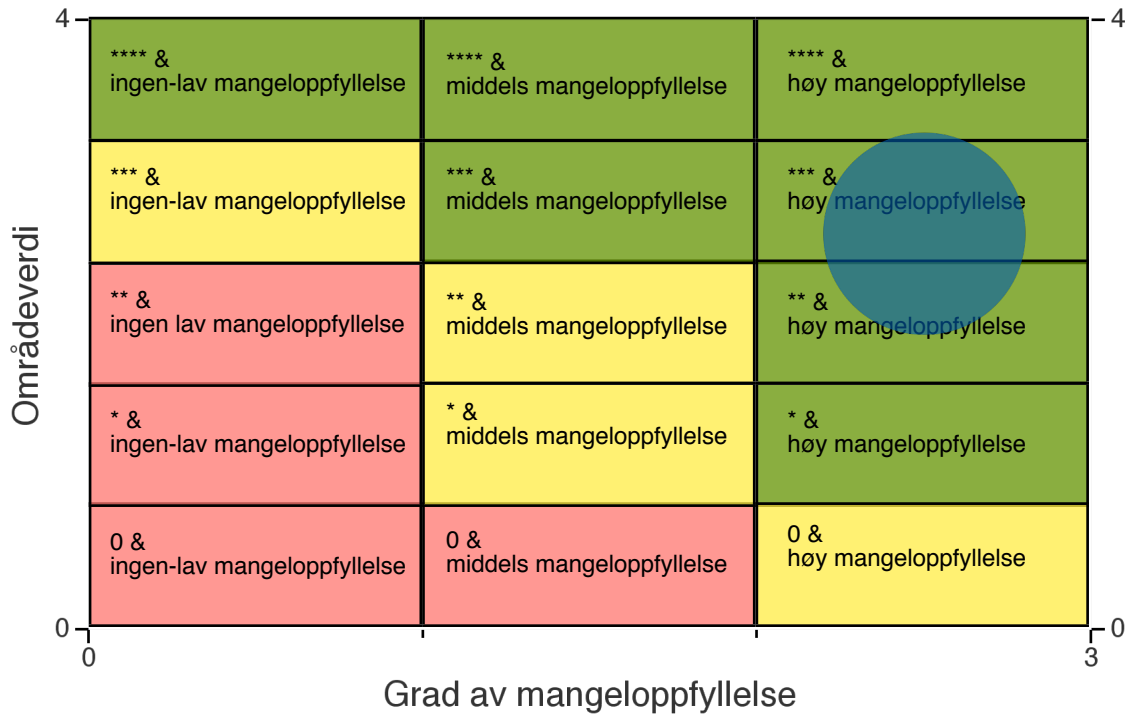
Samlet mangeloppfyllelse: Høy mangeloppfyllelse

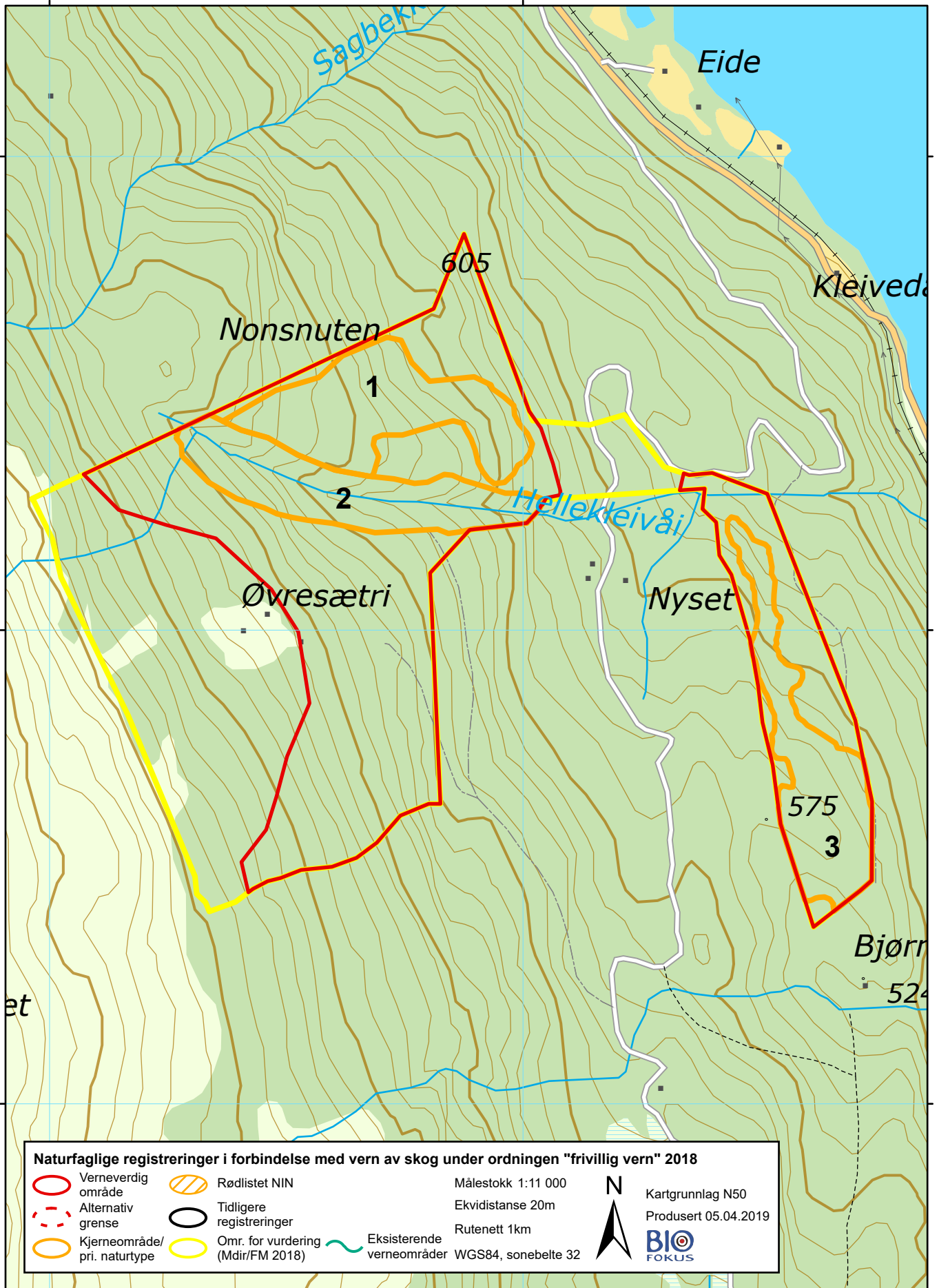
Referanser

Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.

Høitomt, T. 2010. Naturverdier for lokalitet Hellekleivåi, registrert i forbindelse med prosjekt Bekkekløfter 2009. NaRIN faktaark. Prevista

Figur: Blå sirkel angir området Hellekleivåe sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppgyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av områdets egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør områdets egnethet vurderes nærmere. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Bilder fra området Hellekleivåe

Gammel granskog i kjerneområde 3. Foto: Maria K. Hertzberg

I nedre deler er bekkekløften noe mer markert. Foto: Maria K. Hertzberg

Gammel granskog i kjerneområde 1. Foto: Maria K. Hertzberg

Nedre deler av bekkekløften. Foto: Maria K. Hertzberg